Návrh na zabezpečenie finančných prostriedkov v roku 2021 na podporu cestovného ruchu v súvislosti so zmiernením negatívnych následkov pandémie, ktorá vznikla z dôvodu ochorenia COVID-19

Ministerstvo dopravy a výstavby Slovenskej republiky (ďalej iba „MDV SR“) v reakcii na zhoršujúcu sa situáciu v odvetví cestovného ruchu spôsobenú opatreniami zameranými na zníženie prenosu ochorenia COVID-19 vytvorilo v rámci novely zákona č. 91/2010 Z. z. o podpore cestovného ruchu v znení neskorších predpisov podmienky, ktoré umožňujú poskytnúť finančný príspevok na podporu cestovného ruchu v súvislosti so zmiernením negatívnych následkov pandémie, ktorá vznikla z dôvodu ochorenia COVID-19. Predmetná novela zákona umožnila MDV SR vytvárať schémy pomoci pre podniky v odvetví cestovného ruchu. Novela zákona bola schválená vládou Slovenskej republiky uznesením č. 675 z 21. októbra 2020, následne bola schválená Národnou radou Slovenskej republiky uznesením č. 396 z 4. novembra 2020. Zákon č. 342/2020 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 91/2010 Z. z. o podpore cestovného ruchu v znení neskorších predpisov v súvislosti s ochorením COVID-19 nadobudol účinnosť 28. novembra 2020.

Vláda Slovenskej republiky svojim uznesením č. 675 z 21. októbra 2020 k návrhu zákona uložila v bode C.1. úlohu ministrovi dopravy a výstavby požiadať Ministerstvo financií Slovenskej republiky (ďalej iba „MF SR“) o uvoľnenie finančných prostriedkov, a to v roku 2020 vo výške 10 000 000 eur do 10 pracovných dní odo dňa nadobudnutia účinnosti návrhu zákona, v roku 2021 vo výške 70 000 000 eur do 31. januára 2021 a v roku 2022 vo výške
20 000 000 eur do 31. januára 2022. Zároveň uložila úlohu podpredsedovi vlády a ministrovi financií uvoľniť, na základe žiadosti MDV SR o vykonanie rozpočtového opatrenia, finančné prostriedky v celkovej výške 100 000 000 eur.

Pre zabezpečenie použitia uvedených finančných prostriedkov MDV SR predložilo, v súlade so zákonom č. 358/2015 Z. z. o úprave niektorých vzťahov v oblasti štátnej pomoci a minimálnej pomoci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o štátnej pomoci), Protimonopolnému úradu Slovenskej republiky na schválenie schému pomoci, zameranú na pomoc podnikom v odvetví cestovného ruchu. Protimonopolný úrad Slovenskej republiky dňa 14. decembra 2020 schválil Schému minimálnej pomoci na podporu podnikov v odvetví cestovného ruchu v súvislosti s vypuknutím ochorenia COVID-19 č. DM – 17/2020 (ďalej iba „schéma minimálnej pomoci“).

Cieľom schémy minimálnej pomoci je poskytnutie finančného príspevku pre pokrytie časti fixných nákladov, ktoré podniky museli vynaložiť v čase zníženého dopytu po ich službách z dôvodu opatrení vydaných Úradom verejného zdravotníctva Slovenskej republiky v súvislosti s pandémiou ochorenia COVID-19. Schéma minimálnej pomoci vytvára rámec pre poskytnutie finančného príspevku pre podniky v odvetví cestovného ruchu, ktoré vykázali v období od 1. apríla 2020 do 31. decembra 2021 pokles čistého obratu o viac ako 40% v porovnaní s referenčným obdobím. Výška finančného príspevku je 10% z vykázaného poklesu pri porovnaní referenčného mesiaca s mesiacom vo vyššie zmienenom období.

V nadväznosti na schválenie predmetnej schémy minimálnej pomoci vyhlásilo MDV SR 15. decembra 2020 Výzvu na predkladanie žiadostí o poskytnutie finančného príspevku (ďalej iba „Výzva“). V rámci danej Výzvy MDV SR môže podnikom v odvetví cestovného ruchu poskytnúť finančný príspevok na pokrytie nekrytých fixných nákladov spojených s poklesom dopytu po ich službách z dôvodu pandémie ochorenia COVID-19 a s ňou súvisiacich Opatrení Úradu verejného zdravotníctva v prvotnej etape za obdobie od apríla po október roku 2020. Toto obdobie predstavuje čas od prvého uceleného mesiaca, kedy sa začali prejavovať negatívne dopady na odvetvie cestovného ruchu z dôvodu opatrení, zameraných na zníženie prenosu ochorenia COVID-19, po posledný finančne uzatvorený mesiac pred dňom vyhlásenia výzvy. Vzhľadom na skutočnosť, že mesiac november ešte z finančného hľadiska mnohé podniky, z dôvodu splatnosti faktúr, nemali uzatvorený, bola prvá etapa, za ktorú si podniky môžu podávať žiadosti o finančný príspevok, nastavená práve na obdobie od apríla do októbra 2020.

Na základe Výzvy eviduje MDV SR k 22. marcu 2021 celkovo 6 521 doručených žiadostí v celkovej hodnote 64 270 535,72 eur, pričom za obdobie od 15. 12. 2020 k 25. 03. 2021 MDV SR poskytlo príspevok v celkovej výške 43 840 058,50 eur.

Ako bolo už vyššie uvedené celkový objem finančných prostriedkov na účel pomoci pre podniky v odvetví cestovného ruchu schválených vládou SR na základe uznesenia vlády SR č. 675 z 21. októbra 2020 predstavuje v rokoch 2020 až 2022 sumu 100 000 000,- eur.

V zmysle uznesenia vlády SR č. 675 z 21. októbra 2020 bolo MDV SR zo strany MF SR v roku 2020 pridelených 10 000 000 eur, z ktorých bolo v roku 2020 oprávneným prijímateľom vyplatených 6 345 158,28 eur. Nepoužité finančné vo výške 3 654 841,72 eur boli MF SR na základe žiadosti MDV SR preklasifikované na kapitálové výdavky a spolu s ďalšími finančnými prostriedkami vo výške 1 746 466,93 eur, ktoré boli presunuté internými rozpočtovými opatreniami MDV SR v roku 2020 v rámci programu 0BC Rozvoj cestovného ruchu do podprogram 0BC05 Štátna pomoc v oblasti cestovného ruchu, boli presunuté vo forme kapitálových výdavkov v zmysle §8 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o rozpočtových pravidlách“) na použitie do roku 2021. Celkovo tak kapitola MDV SR disponuje kapitálovými výdavkami vo výške 5 401 308,65 eur v podprograme 0BC05 Štátna pomoc v oblasti cestovného ruchu, ktoré je možné použiť v roku 2021.

Vzhľadom na to, že sa príspevok na podporu podnikov v odvetví cestovného ruchu v súvislosti s vypuknutím ochorenia COVID-19 poskytuje prijímateľom ako bežný transfer, tak podľa § 8 odseku 4 zákona o rozpočtových pravidlách MDV SR môže účel použitia (zmenu kapitálových výdavkov na bežné výdavky) schváliť len vláda SR. V nadväznosti na uvedené, MDV SR žiada vládu SR o súhlas so zmenou účelu použitia (preklasifikovanie) kapitálových výdavkov z roku 2020 v celkovej výške 5 401 308,65 eur na bežné výdavky, ktoré budú použité do 31. 12.2021 na podporu poskytovanú v rámci podprogramu 0BC05 Štátna pomoc v oblasti cestovného ruchu.

MDV SR v súčasnosti predložilo na Protimonopolný úrad SR dodatok k schéme minimálnej pomoci, predmetom ktorého je

- vytvorenie spôsobu výpočtu výšky finančného príspevku pre oprávnených žiadateľov/podniky, ktoré začali prevádzkovať svoju činnosť neskôr ako 31. marca 2020 a zároveň
- vytvorenie možnosti, aby tieto podniky mohli požiadať o finančný príspevok.

V súčasnosti platná schéma minimálnej pomoci stanovuje, že o finančný príspevok v rámci schémy minimálnej pomoci môžu požiadať podniky, ktoré začali prevádzkovať svoju ekonomickú činnosť najneskôr k 31. marcu 2020. Uvedený dodatok taktiež na základe prijatia zákona č. 360/2020 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vypúšťa podmienku, aby mal príjemca v čase podania žiadosti o poskytnutie príspevku vysporiadané vzťahy so štátnym rozpočtom.

Limit poskytnutých finančných prostriedkov v rámci schém minimálnej pomoci je, podľa nariadenia Komisie (EÚ) č. 1407/2013 z 18. decembra 2013 o uplatňovaní článkov 107 a 108 Zmluvy o fungovaní Európskej únie na pomoc de minimis, stanovený vo výške 200 000 eur za obdobie troch fiškálnych rokov. MDV SR však pripravuje schému štátnej pomoci podľa Oznámenia Komisie - Dočasný rámec pre opatrenia štátnej pomoci na podporu hospodárstva v súčasnej situácii spôsobenej nákazou COVID-19 (2020/C 91 I/01), bod 3.12., ktorá umožní podnikom v odvetví cestovného ruchu, ktoré presiahli limit/hranicu 200 000 eur, čerpať finančný príspevok na pokrytie nekrytých fixných nákladov do výšky 10 000 000 eur.

Schéma štátnej pomoci bude rovnako, ako schéma minimálnej pomoci, zameraná na preplatenie nekrytých fixných nákladov, ktoré museli podniky v odvetví cestovného ruchu v období pozastavenia ich prevádzky a zníženého dopytu po ich službách z dôvodu opatrení Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky, zameraných na zníženie prenosu ochorenia COVID-19 vynaložiť. Schéma štátnej pomoci bude fungovať na princípe poskytnutia finančného príspevku vo výške 10% z vykázaného poklesu čistých tržieb za mesiace od apríla 2020 do decembra 2021, v porovnaní s referenčným mesiacom, pre podniky, ktoré zaznamenali pokles čistých tržieb v danom mesiaci viac ako 40%. MDV SR predpokladá schválenie predmetnej schémy štátnej pomoci Európskou komisiou v priebehu mesiaca apríl. MDV SR následne okamžite vyhlási príslušnú výzvu na predkladanie žiadosti o poskytnutie príspevku.

V súvislosti s vyššie uvedeným bol internými kapacitami MDV SR vypracovaný prepočet výšky finančných prostriedkov, ktoré sú potrebné na pokrytie nárokov podnikov v odvetví cestovného ruchu v nasledujúcich etapách v zmysle podmienok stanovených vo výzve a v schéme štátnej pomoci. Vychádzajúc z aktuálne dostupných skutočných údajov (za obdobie od apríla po október 2020 oprávnení žiadatelia požiadali o príspevky v celkovej sume cca 64 000 000 eur) MDV SR predpokladá, že pri pokračujúcom obmedzení fungovania prevádzok predmetných podnikov, spolu s otvorením možnosti požiadať o finančný príspevok

za nasledujúce mesiace a sprístupnením schémy štátnej pomoci, nebude 70 000 000 eur vyčlenených v roku 2021 na podporu podnikov v odvetví cestovného ruchu postačovať.

Medzi dôvody potreby navýšenia finančných prostriedkov pre schémy pomoci pre podniky v odvetví cestovného ruchu patrí pokles tržieb v mesiaci december 2020 v ubytovaní o vyše 70 % v porovnaní s rokom 2019 a v reštauračných službách o 35 %, ktorý bude vzhľadom na súčasný stav opatrení v nasledovných mesiacoch ešte vyššej úrovni. Výrazne nepriaznivá situácia v odvetví cestovného ruchu, najmä v oblasti poskytovania ubytovacích služieb a ako reštauračných služieb bude pokračovať aj počas prvého polroku 2021.

Výpočet potreby zvýšenia finančných prostriedkov v roku 2021 je založený na základe počtu prijatých žiadostí o finančný príspevok, pričom celková potrebná finančná podpora je výrazne závislá od dĺžky trvania súčasného stavu opatrení Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky ich a prípadného uvoľňovania. Pri štatistickej analýze spracovaných žiadostí je mesačný priemer čerpania žiadostí na úrovni 3 443 eur na subjekt za požiadaný mesiac. Ročné tržby subjektov, ktoré zaslali žiadosť o finančný príspevok, bez podnikajúcich fyzických osôb, dosahujú za rok 2019 približne 2 900 000 000 eur. Z toho súčet priemerných mesačných tržieb daných subjektov predstavuje 242 000 000 eur. V prípade 10 % čerpania, teda maximálnej hodnoty finančného príspevku, bude mesačne potrebných na vyplatenie odhadom 24 200 000 eur.

Celkovo na oprávnené obdobie poskytovania príspevku na základe schémy minimálnej pomoci bude podľa odhadu MDV SR potrebná za obdobie apríla 2020 do mája 2021 celková suma 222 000 000 eur. Pre schému štátnej pomoci, ktorá však ešte podlieha schvaľovaciemu procesu EK, bude podľa odhadu MDV SR potrebná za rovnaké obdobie celková výška finančných prostriedkov vo výške 37 250 000 eur. Celková suma na podporu podnikov pôsobiacich v sektore cestovného ruchu pre schémy minimálnej a štátnej pomoci tak predstavuje čiastku 259 250 000 eur.

V nadväznosti na výpočet odhadovaných finančných prostriedkov, potrebných na ďalšie financovanie schémy minimálnej pomoci pre podniky v odvetví cestovného ruchu je nevyhnutné navýšiť výdavky MDV SR v roku 2021 **o 120 250 000 eur** v zmysle nižšie uvedeného výpočtu.

v eurách

Celková potreba finančných prostriedkov na zabezpečenie schémy minimálnej pomoci	222 000 000,00
Skutočné čerpanie v roku 2020	6 345 158,28
disponibilné zdroje v roku 2021 vrátane zdrojov z §8 zákona č. 523/2004 Z. z.	75 401 308,65
disponibilné zdroje v roku 2022	20 000 000,00
Potreba navýšenia v roku 2021	**120 253 533,07**

Predmetné finančné prostriedky budú v roku 2021 slúžiť na financovanie schémy minimálnej pomoci zameranej na podporu podnikov v odvetví cestovného ruchu v súvislosti s vypuknutím ochorenia COVID-19.